

Katılım Sigorta Şirketlerinde Branşsal Banka Prim Üretimlerinin Teknik Karlılığa Etkisi

Hakan Özcan^{1,*}, Ayşegül Ertuğrul² ve Tayfun Timuray³

¹ Doç. Dr., Gelişim Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, İstanbul, Türkiye, 0000-0002-4000-9830

² Doç. Dr., Gelişim Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, İstanbul, Türkiye, 0000-0002-6564-6326

³ Dr. Öğr. Üyesi, Gelişim Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, İstanbul, Türkiye, 0000-0002-5600-7274

Özet

Katılım sigortacılığı, yardımlaşma sandığı esasına dayanan bir sistem olup, katılımcılar tarafından oluşturulan ortak fonun, herhangi bir katılımcının zarara uğraması durumunda devreye girmesi esasına dayanır. Çalışmada ülkemizde faaliyette bulunan katılım sigorta şirketlerinin, teknik kar/zararlarını etkileyen banka kaynaklı sigorta primleri değerlendirilmiştir. Türk katılım sigorta şirketlerinin teknik kar veya zararlarının en çok hangi branş prim üretiminden etkilendiklerinin ortaya konması amaçlanmıştır. Araştırmada Türk katılım sigorta şirketlerinin 2013: Q4 – 2024: Q2 dönemlerine ait verileri değerlendirilmiştir. Bu çalışmada bağımlı değişken olarak teknik kâr/zarar belirlenmiş; bağımsız değişkenler ise yangın, kasko, sağlık, hayat, ferdi kaza ve diğer branşlara ait prim üretimlerinden oluşan sınıflandırılmış değişkenler olarak seçilmiştir. Araştırmanın değişkenleri değerlendirildiğinde elde edilen bulgulara göre “Teknik Kar-Zarar” değişkeninin yangın ve sağlık prim değişkenlerinden etkilendiği sonucuna da varılmıştır. Sonuç olarak “Teknik Kar-Zarar” değişkeninin kasko, hayat, ferdi kaza ve diğer primler değişkenleri ile ilişkili olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Sigorta, Katılım, Banka, Teknik Kar

JEL Kodları:

G22, G23, G21, M40

The Effect of Branch Bank Premium Production on Participation Insurance Companies' Technical Profitability

Abstract

Participation insurance is a system based on the principle of a mutual aid fund, where the collective fund created by participants is activated if any participant incurs a loss. This study evaluates bank-sourced insurance premiums that impact the technical profits or losses of participation insurance companies operating in Turkey. It aims to identify which branch's premium production most significantly influences the technical profit or loss of Turkish participation insurance companies. The analysis covers data from Turkish participation insurance companies from Q4 2013 to Q2 2024. In this study, technical profit or loss is the dependent variable, while independent variables include premium production in fire, motor insurance, health, life, personal accident, and other branches. Upon examining the variables, it is found that the “Technical Profit-Loss” variable is not affected by fire and health premium variables. In conclusion, it is determined that “Technical Profit-Loss” variable is related to motor insurance, life insurance, personal accident and other premiums variables.

Keywords:

Insurance, Participation, Banking, Technical Profitability

JEL Codes:

G22, G23, G21, M40

* Sorumlu yazar iletişim bilgileri/Corresponding author contact information: hozcan@gelisim.edu.tr

Makale İlk Gönderim Tarihi / Recieved (First): 26.04.2025 Makale Kabul Tarihi /Accepted:06.06.2025

Araştırma Makalesi/ Research Article

Scientific Journal of Finance and Financial Law Studies Licensed under [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Citation / Atıf: Özcan, H., Ertuğrul, A. & Timuray, T. (2025). Katılım Sigorta Şirketlerinde Branşsal Banka Prim Üretimlerinin Teknik Karlılığa Etkisi. *Scientific Journal of Finance and Financial Law Studies*, 5(2), 78-91. <https://doi.org/10.71284/sjffls.202523>

EXTENDED ABSTRACT

This study examines bank-sourced insurance premiums that affect the technical profits and losses of participation insurance companies operating in Turkey. The main objective of the study is to determine which types of premium production have a greater impact on the technical profits or losses of Turkish participation insurance companies. To this end, data covering the fourth quarter of 2013 to the second quarter of 2024 for participation insurance companies in Turkey were analyzed.

Since the study involved one dependent variable and multiple independent variables, the “Multiple Regression Analysis” method was applied. Before applying the Multiple Regression Analysis method, the stationarity of the variables was tested. To determine the stationarity of the variables, the Augmented Dickey Fuller (ADF) and Phillips Perron (PP) tests, which are first-generation unit root tests used in cases where there is no structural break and no cross-sectional dependence, were applied. Since there was only one cross-sectional variable in the study, cross-sectional dependence was not tested. After testing the stationarity of the variables, the differences of the variables found to be non-stationary were taken and subjected to regression analysis. For the findings obtained from multiple regression analysis to yield meaningful results, the assumptions of regression analysis must be met. The study also tested the assumptions that the errors are normally distributed and have equal variance, that there is no autocorrelation, and that there are no multicollinearity problems among the variables after running the model. The results obtained from the model were evaluated after all assumptions were met.

Participation insurance is the compensation of losses incurred by participants from the funds collected through the mutual aid fund system. For this reason, while the main objective of the conventional insurance system is to generate profit for the pool, participation insurance aims at mutual assistance. The system, which began with interest-free financial institutions in our country, transformed into the participatory banking model in 2005. The position of participation banks within the banking sector and their development over time paved the way for the interest-free insurance system, and the participation insurance regulation came into force in 2017. As of the end of 2023, there are a total of 70 insurance companies in our country, 4 of which are life insurance companies, 19 are life and pension insurance companies, and 47 are non-life insurance companies. The number of participation insurance companies, which was 1 in 2014, has increased to 7 as of the end of 2023. While total insurance premium production grew 19-fold between 2014 and 2023, participation insurance saw its total premium production increase approximately 64-fold. The share of participation insurance in total insurance premium production increased from 1.5% in 2014 to approximately 5% in 2023. One of the important factors contributing to this development is the increase in the number of participation banks within the banking system and the

Participation insurance is an alternative insurance model based on interest-free finance principles and founded on the principles of solidarity and mutual aid. The importance of this system becomes clearer when evaluated in terms of both its economic and social aspects. A review of the literature reveals studies on the takaful system, the structure of participation insurance coverage, its legal and social structure, its operation, and bank insurance. No similar research has been found in Turkey on the impact of participation insurance companies' branch bank premium production on technical profitability. In this regard, the study is also important as an example for related research; it could serve as a starting point for new research and support the development of the participation insurance literature. In the coming periods, in addition to technical profitability-focused approaches, criteria aimed at improving service quality for policyholders and ensuring customer satisfaction may also come to the fore; in this regard, it will be possible to implement various strategic studies.

GİRİŞ

Sigorta, yaşam sürecinde ortaya çıkması muhtemel risklerin yol açabileceği maddi kayıpların önlenmesi veya azaltılması amacıyla sigorta eden ile sigortalı arasında akdedilen bir sözleşme türüdür. Bu sistem, benzer risklerle karşı karşıya bulunan bireylerin önceden belirlenmiş tutarlarda prim ödemesi esasına dayanır. Poliçede belirtilen riskin gerçekleşmesi durumunda, uğranılan zararların tazmin edilmesi amacıyla toplanan primler bir araya getirilir ve böylece sigorta, riskin bireyler arasında paylaşılarak devredilmesini sağlayan bir risk transfer mekanizması işlevi görür. Katılım sigortacılığı yardımlaşma ve dayanışma esasına dayanan bir sigorta modelidir. Bu sistemde katılımcılar tarafından ödenen katkı payları, bir fon havuzunda toplanır ve katılımcılardan herhangi birinin zarara uğraması hâlinde, bu zarar söz konusu havuzdan karşılanır. Dolayısıyla, risk katılımcılar arasında ortaklaşa üstlenilmekte ve bu durum İslam hukukunun dayanışma, adalet ve eşitlik ilkeleriyle uyum göstermektedir.

Bu çalışmada, Türkiye’de faaliyet gösteren katılım sigorta şirketlerinin teknik kâr ve zararlarını etkileyen banka kaynaklı sigorta primleri incelenmiştir. Çalışmanın temel amacı, Türk katılım sigorta şirketlerinin teknik kâr veya zararlarının hangi tür prim üretimlerinden daha fazla etkilendiğini belirlemektir. Bu doğrultuda, Türkiye’deki katılım sigorta şirketlerine ait 2013 yılı dördüncü çeyrek ile 2024 yılı ikinci çeyrek dönemlerini kapsayan veriler analiz edilmiştir.

1. SİGORTA

1.1.Sigorta Kavramı

İlk çağlarda risk kavramı, insan hayatı açısından öncelikli olarak hayatta kalma mücadelesiyle ilişkilendirilmiştir. Ancak zamanla dünyanın gelişmesi ve insan ihtiyaçlarının çeşitlenmesiyle birlikte, risk kavramı da farklı boyutlar kazanmış ve bireylerin karşılaştığı tehditler daha karmaşık hale gelmiştir. Bu ihtiyaçların elde edilmesi ve korunması için yapılan faaliyetlerin ise oluşabilecek risklerden arındırılması gerekliliği doğmuştur. Günümüzden 6.000 yıl öncesine kadar uzandığı bilinen sigorta kavramının temelinde kişilerin gelecekte oluşması muhtemel rizikolardan korunma ve kendilerini garanti altına alma istekleri yer almaktadır (Uralcan, 2005, s.1).

Sigorta kelimesi latince “sicurta” kelimesinden türemiş olup Türkçede karşılığı emniyet ve güvenlik anlamına gelmektedir (Erşan ve Şenel, 2024, s.59). Ewold (1991)’e göre sigorta gelecekte olası risklerin önlenmesi amacıyla bugünden alınan akılcı önlemler, Baker (2002) ye göre ise risk ve mesuliyetlerin, diğer bir ifade ile sorumlulukların nakledilmesidir. Uygun (2018) sigorta kavramını hayatın içerisinde olması muhtemel risklerin oluşturabileceği maddi kaybın önlenilmesi amacıyla, sigorta eden ve sigortalı arasında akdedilen bir sözleşme biçimi şeklinde ifade etmiştir. Baştürk, Çakmak ve Demirtaş (2017) ise, benzer türdeki risklerle karşı karşıya olan kişilerin daha önceden belirlenmiş miktarlarda primin ödemesi ile poliçeye konu riskin gerçekleşmesi durumunda, riskle karşı karşıya kalanların bu zarardan oluşan kayıplarının tazmin edilmesinde kullanılan bir risk transfer mekanizması olarak açıklamaktadır.

Sigortayı yalnızca belirli ve şarta bağlanmış risklerin teminat altına alınması olarak görmek yetersiz bir yaklaşım olacaktır. Aynı zamanda, poliçe sahiplerinin ödedikleri primlerin, bir anlamda tasarruflara dönüşerek yatırıma katkı sağladığı bir sistem olarak değerlendirilmesi de doğru bir bakış açısıdır. (Erşan ve Şenel, 2024, s.59).

1.2. Türkiye’de Katılım Sigortacılığı ve Katılım Bankaları

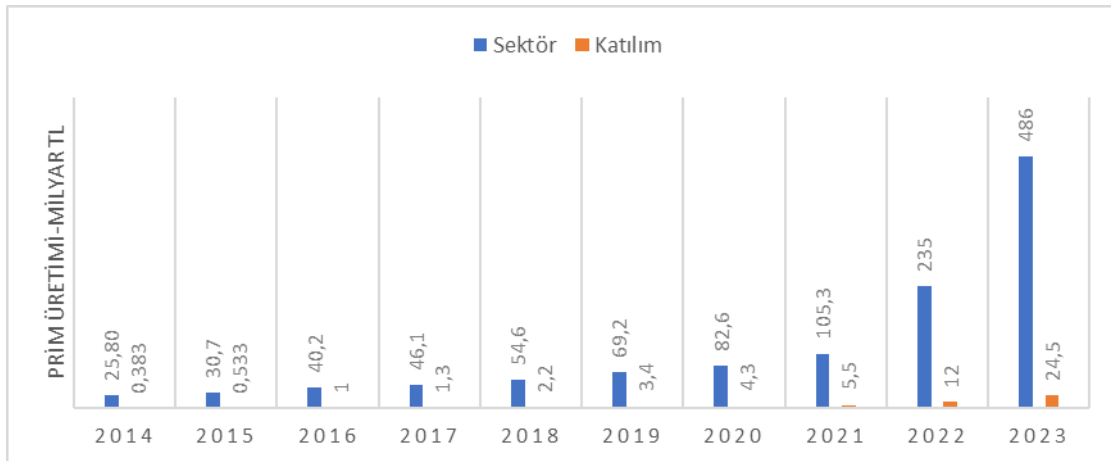
Katılım sigortacılığı, diğer bir ifade ile tekâfül sigortacılığı, yardımlaşma sandığı mantığı ile toplanan fonların tutulduğu havuzdan, katılımcılardan herhangi birinin zarar görmesi durumunda oluşan bu hasarın toplanan fonlardan karşılanmasına olanak veren (Yıldırım, 2014, s.50 ve Başoğlu, 2020, s.1046) ve oluşan riskin katılımcılar arasında üstlenildiği (Ersoy ve Meral, 2024, s.181) bir yardımlaşma biçimidir. Tekâfülün kelime anlamı dayanışmadır. İslam hukukuna göre tekâfül sistemi sözleşmenin taraflarına eşitlik, oluşması muhtemel zarar ve ziyan gibi durumlarda ise poliçe sahiplerine yardımcı olma amacı taşımaktadır. Bu nedenle klasik

sigortacılık anlayışındaki kâr maksimizasyonundan ziyade ana amaç karşılıklı yardımlaşmayı hedeflemektedir (Dilek, 2019, s. 46). Bağış, katkı anlamına gelen teberra sistemiyle temellendirilmiş olan katılım sigortacılığı dinen yasak olan faaliyetlerden istisna tutulmuş bir yapı olarak kurgulanmıştır (Cheikh, 2013, s.293). Sigorta kavramı etraflıca İslâm dünyasında ilk kez İbn-i Abidin (ö. 1836) tarafından ele alınmış olup, İbn-i Abidin, “sevkara” veya “sukirta” şeklinde kullandığı sigorta kavramının İslâmi esaslara uygun olmadığına kanaat getirmiştir (Zerka ve Neccar,, 2011: s.185-189). Tekafül ürünlerinin geleneksel sigorta şirketlerince sunulmasının, katılım sigortacılığının ayrı bir risk yönetim şekli değil de sadece bir ürün olduğuna ilişkin yanlış algının yerleşmesine neden olacağı da ileri sürülmektedir (Odierno, 2006: 65).

Türk finans sistemi 1980’li yılların ortalarından itibaren faizsiz finans kuruluşları ile tanışmış ve bu sistem 2005 yılında katılım bankacılığı modeline dönüşmüştür (Sümer ve Onan, 2015, s.299). Katılım bankalarının bankacılık sektörü içerisindeki yeri ve zaman içerisindeki gelişimi ise faizsiz sigortacılık sektörünün önünü açmış ve 2017 yılında yürürlüğe giren yönetmelik ile katılım sigortacılığı yasal çerçevesine oturmuştur. Sektör geneline bakıldığında toplam sigorta şirketi sayısı 2023 yılı sonu itibari ile 4’ü hayat, 19’u hayat emeklilik ve 47’si hayat dışı olmak üzere toplam 70’dir. Katılım sigortacılığı tarafında 2014 yılında 1 katılım sigorta şirketi faaliyetteyken, bu sayı 12’ye kadar yükselmiş ancak bir şirketin faaliyet izninin iptali ve Türkiye Sigorta A.Ş., Türkiye Hayat Emeklilik A.Ş., Doğa Sigorta A.Ş. ve HDI Sigorta A.Ş.’nin konvansiyonel şirketleri içerisinde katılım sigortacılık faaliyetlerini sonlandırmaları nedeni ile 2023 yılı sonu ile şirket sayısı 7 olarak gerçekleşmiştir. 2023 yılı itibarı ile katılım sigorta şirketleri; Neova Katılım Sigorta A.Ş., Bereket Sigorta A.Ş., Katılım Emeklilik ve Hayat A.Ş., Türkiye Katılım Sigorta A.Ş., HDI Katılım Sigorta A.Ş., Bereket Emeklilik ve Hayat A.Ş. ve Türkiye Katılım Hayat A.Ş. dir (TSB 2023 sektör raporu).

Faaliyette bulunan 7 şirketin 2023 yılı sonu ile ürettiği toplam prim miktarı 24,5 milyar TL’dir. Neova Katılım Sigorta A.Ş. 11,5 milyar TL ile en fazla üretim yapan şirket olurken, onu 8,5 milyar TL ile Bereket Sigorta A.Ş., 1,5 milyar TL ile Katılım Emeklilik ve Hayat A.Ş., 1 milyar TL ile Türkiye Katılım Sigorta A.Ş., 931 milyon TL ile HDI Katılım Hayat A.Ş., 926 milyon TL ile Bereket Emeklilik ve Hayat A.Ş. ve 111 milyon TL ile Türkiye Katılım Hayat A.Ş. izlemiştir. Bu veriler katılım sigortacılığı sektörünün yaklaşık %82’lik prim üretiminin 2 şirket tarafından gerçekleştirildiğini göstermektedir (TSB 2023 sektör raporu). Sigorta sektörünün geneli ile katılım sigortacılığı sektörünün prim üretimine bakıldığında ise gerek piyasa oyuncularının sayısı ve gerekse de üretilen prim miktarı açısından önemli bir fark gözlenmektedir. Bu durum prim üretimi açısından grafik 1’de gösterilmektedir

Grafik 1. 2014-2023 Yılları Arasında Sigorta Prim Üretim Rakamları

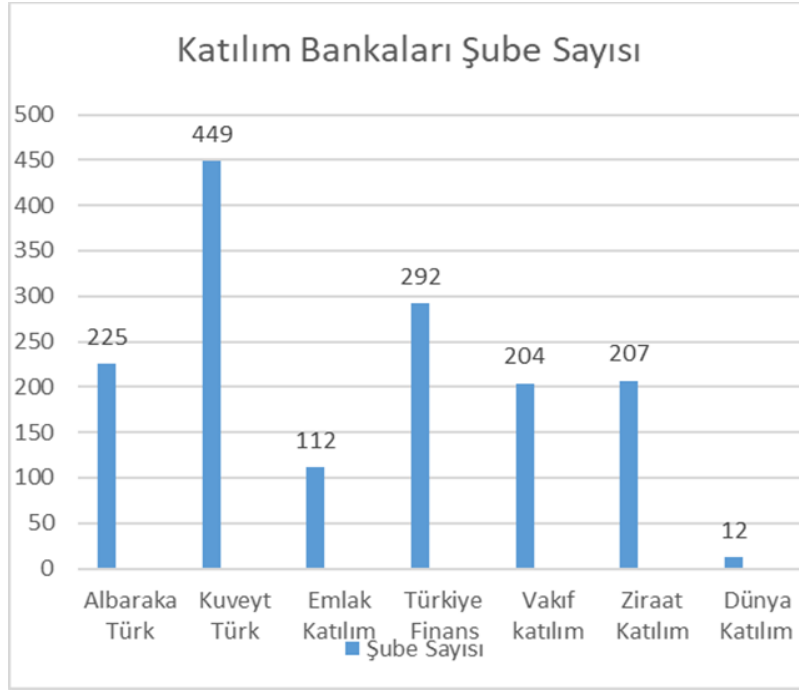

Kaynak: TSB verilerinden yararlanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 1’de 2014-2023 yılları arasında hem sigorta sektörünün genelinde hem de katılım sigortacılığı sektöründe prim üretimlerinin arttığı görülmektedir. Sigorta sektörünün geneline bakıldığında prim üretimi

açısından 2014'den 2023 yılına kadar geçen 10 senelik zaman diliminde yaklaşık 19 kat büyüdüğü buna karşın katılım sigortacılığı sektörününse yaklaşık 64 kat büyüdüğü izlenmiştir. Katılım sigortacılığı prim üretimi açısından 2014 yılında sektörün yaklaşık %1,5 lik kısmını ifade ederken bu oran 2023 yılında %5'lerin üzerine çıkmıştır. Bu gelişimin önemli parçalarından biri olarak bankacılık sistemi içinde katılım bankalarının sayısının çoğalması ve son yıllarda kamu katılım bankalarının sisteme girmiş olması da etken bir faktör olarak değerlendirilebilir. Türkiye'de faaliyette bulunan ve şubeli bankacılık yapan 7 katılım bankası bulunmaktadır.

Grafik 2. Katılım Bankaları ve Şube Sayıları

Kaynak: TKBB

Bu bankalardan Kuveyt Türk Katılım Bankası 449 şube ile ilk sırada yer alırken, Türkiye Finans Katılım Bankasının 292, Albaraka Türk Katılım Bankasının 225, Ziraat Katılım Bankasının 207, Vakıf Katılım Bankasının 204, Türkiye Emlak Katılım Bankasının 112 ve Dünya Katılım Bankasının 12 şubesi bulunmakta olup, 2024 Eylül ayı sonu ile 1501 adet şube bulunmaktadır. Ayrıca katılım bankacılığı sektöründe, Hayat Finans Katılım Bankası ve TOM Katılım Bankası olmak üzere 2 dijital katılım bankası ve katılım bankacılığı prensiplerine göre yatırım bankacılığı yapan Golden Global Bank olmak üzere toplamda 3 adet banka lisans sahibi olup (BDDK) sektörde toplam 10 adet banka bulunmaktadır. Katılım bankalarında olduğu gibi katılım sigorta sektörünün de konvansiyonel sigortacılık sektörüne göre bazı çalışma prensibi farklılıkları bulunmaktadır.

Tablo 1. Katılım Sigortacılığı ve Konvansiyonel Sigortacılık Arasındaki Farklılıklar

KATILIM SİĞORTACILIĞI	KONVANSİYONEL SİĞORTACILIK
Katılım payı teberru (bağış) olarak alınır ve gönüllülük esası gözetilir.	Ödemeler prim adı altında tahsil edilir.
Riskin paylaşımı esastır.	Riskin transferi esastır.
Yardımlaşma mantığı ve esasına oturtulmuştur.	Kâr amacı ve maksimizasyonu gözetilir.
Katılım reasürans şirketleri ile çalışırlar.	Reasürans şirketleri ile çalışırlar.
Fıkhen ve dinen sakıncalı görülen iş ve ekonomik değerlere teminat vermezler.	Böyle bir ayırım gözetmezler.
İş ve işlemlerin islâmi açıdan uygunluğunu danışma komiteleri aracılığı yaparlar.	Böyle bir danışma komiteleri bulunmamaktadır.
Topladıkları fonları çalışma prensiplerine uygun olarak islâmi açıdan uygun finansal araçlarda değerlendirirler.	Yatırımlarında böyle bir şart aramazlar.

Kaynak: Altıntaş 2016, Kartal ve Çetin 2019, Dilek 2019, Başoğlu 2020

2. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Katılım sigorta şirketleri müşterilerinin ihtiyaçları doğrultusunda satın aldığı poliçelerin primlerini, faiz dışındaki yatırım araçları ile değerlendiren bir uygulamayı da kullanmaktadırlar. Katılım sigortacılık sistemine ilişkin literatürde yapılan bazı çalışmalar aşağıda özetlenmiştir.

Sosyal faydalarının yanında ekonomik açıdan da faydası büyük olan sigortacılık sektörü sermaye piyasasının ana unsurlarından birisi haline gelmiş ve ülkemizde istenilen düzeyde olmasa da hızlı bir gelişim göstermiştir. Ülkemizde sigortacılık sektörünün gelişimini engelleyen ekonomik, sosyal ve hukuki açıdan çeşitli nedenler bulunduğu söylenebilir. Bağcı (2013) tarafından yapılan bir çalışmada; bu nedenlerden bir tanesi olan sigorta ve dini inanışlar etkisi araştırılmıştır. Günümüzde modern ticarî sigorta İslam literatüründe karşılıklı koruma anlamına gelen tekâfül işlemleri olarak yürütülmektedir. Çalışmaya konu tekâfül işlemlerinin katılım bankaları uygulamasında üç modelin uygulanabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Kamu özel iş birliği içerisinde kurulacak kurumlarda tekâfül uygulama sonuçlarının daha büyük ve başarılı olacağı görüşü ortaya konulmuştur.

Altıntaş (2016) tarafından yapılan bir çalışmada; katılım bankacılığı yapısına benzer bir sigortacılık uygulaması olan katılım sigortacılık sisteminin İslami hukuk açısından değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu çalışmada ayrıca katılım sigortacılığının Türkiye’de kabul edilmesi ve yaygınlaşması konusunda alınması gerekli önlemler ile yapılması gerekli değişiklikler detaylı olarak analiz edilmiştir. Elde edilecek bulgular sonucunda katılım sigortacılık hukukunun alt yapısının geliştirilmesini ve toplum bilincinin artırılması sonrası, katılım bankalarının yüksek prim artışı ve yaygın kullanım alanı bulabileceği tahmin edilmektedir.

Laçınbala ve Ünsal (2016) tarafından yapılan çalışmada katıl sigortacılığının temel esasları değerlendirilmiştir. Çalışmada, katılım sigortacılığı sisteminin uygulanmasındaki zorluklar ve sistemin avantajları, Türk mevzuatı açısından durumu ile ülke pratikleri sunulmuştur. Ayrıca, dünya örnekleri dikkate alınarak, Türk sigortacılık piyasasında, pencere sisteminin kısa ve orta vadede serbest bırakılmasının faydalı olacağı sonucuna varılmıştır.

Baçoğlu (2020) tarafından yapılan bir çalışmada; yakın zamanda sigorta literatüründe yer alan “katılım sigortası” üzerine genel bir bilgilendirme ve toplam sigorta prim üretiminde katılım sigorta priminin payı değerlendirilmiştir. Katılım sigortası konvansiyonel sigortacılığın; belirsizlik, faiz ve belirsizlik etkisinden arınmış bir çözüm önerisi olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada “katılım sigortası” ve “diğer sigorta” uygulamaları açıklanmış ve bu sistemlerin farklı benzer tarafları tespit edilmiştir. Katılım Sigorta uygulamasının yapısı, ilkeleri ve özellikleri anlatılmıştır. Katılım sigortasının toplam sigorta prim üretimine yıllar içinde yükselen bir oranda katkısı olduğu görülmüştür. Ayrıca katılım sigorta şirket sayılarında son yıllarda bir artış olduğu ifade edilmiştir.

Sigorta şirketleri açısından bankasürans bir satış kanalı olarak her zaman önemli yerini korumuştur. Sigorta poliçelerinin banka şubeleri ile satış şekli olan bankasüransın dünyada farklı uygulamaları da bulunmaktadır. Bankasürans özellikle hayat sigortacılığı ürünlerinin satışında bir dağıtım kanalı olarak önemli bir yer bulmuştur. Bankacılık faaliyetlerinin yanı sıra müşterilerin sigorta poliçe gereksinimi için güçlü bir çözüm şekli olmuştur. Umut (2020) tarafından yapılan bir çalışmada; Türkiye’de ve dünyada bankasürans uygulamasının devamı durumunda sigorta sektörünün poliçe prim üretiminde önemli bir rolü olacağı ve bankaların sigorta ürünlerinden gelen gelirlerini arttırmak için farklı çalışmalar yapacağı değerlendirilmesi yapılmıştır.

Katılım sigorta şirketlerinin geleceğe yönelik stratejilerinde müşteriler ile ilişki yönetiminin önemli bir yeri bulunmaktadır. Müşterilerin ihtiyaç ve beklentisini karşılayan ürün ve hizmet kalitesinin yükselmesi; şirketlere rekabette ciddi bir avantaj sağlamaktadır. (Sözen ve Meral, 2024) tarafından yapılan bir çalışmada; katılım sigorta müşterinin sadakat ve memnuniyetlerini etkileyen faktörleri tespit etmek ve sektörün paydaşlara yönelik önerilerin sunulması hedeflenmiştir. Araştırma kapsamında, katılım sigorta müşterileri ile bir çalışma yapılmış ve katılım sigortacılığının hizmet kalite algısı araştırılmıştır. Toplanan veriler yapısal eşitlik

modelleme yöntemi ile analiz edilmiş ve sadakat, müşteri memnuniyeti ile hizmet kalitesi arasındaki ilişki kapsamlı bir şekilde değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar; hizmet kalitesinin güvenilirlik, empati ve güvenlik boyutunun sigortalının memnuniyetini etkileyen faktörlerden olduğunu göstermektedir. Ayrıca müşterinin sadakati ve memnuniyet arasında pozitif yönlü güçlü bir ilişkinin olduğu tespitleri yapılmıştır.

Katılım sigorta şirketlerinde de finans raporlama, muhasebe işlemleri, konvansiyonel sigorta şirketlerinde kullanılan hesap planına göre yapılmaktadır. Katılım sigorta poliçelerinin satıldığı sigorta şirketleri ilgili olarak, etkinlik durumlarının tespiti önemli sorundur. Etkinliğin ölçümü; sigorta şirketi ile ilgili olarak kaynakların verimli kullanılması ve çalışmaların etkin bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını, etkin olunmayan durumlarda nasıl iyileştirmeler yapabileceğini tespit eden bir süreçler bütünüdür. Yapılan bir çalışmada (Tanıyan ve Çatıkkaş, 2023) veri zarflama yöntemi ile katılım sigorta poliçeleri satan sigorta şirketlerin etkinliğini değerlendirmektedir. Tespitler sonucunda etkinlik skorlarına göre, iyileştirmelere yönelik bilgiler verilmesi hedeflenmiştir. Etkin olan sigorta şirketlerinin etkin olmayan sigorta şirketlerine referans olma oranları kabulü ile referans grupları geliştirilmiştir. Sonuçlar; sigorta şirketlerinin ortalama etkinlik skorlarının, yıllara göre yükseldiğini göstermiş ve sonuçlar doğrultusunda öneriler yapılmıştır.

Ülkemizde sigorta şirketleri toplam prim üretiminin yaklaşık %25'i banka şubeleri kaynaklıdır. 2020 yılında başlayan pandemi dönemi ve uygulanan ekonomik politikalar sebebi ile verilen kredilere bağlı olarak %20'ler seviyesine gerilemiştir. Bankacılık sektöründe artık kâr etmek yalnızca verilen kredi kaynaklı değil, beraberinde diğer banka faaliyetleri yolu ile kazanılan komisyon gelirlerinden oluşmaktadır. Özcan vd. (2024) tarafından yapılan bir çalışmada 10 yıllık dönem aralığında ferdi kaza, kasko ve hayat sigorta prim üretimi gibi seçilmiş değişkenlerin; Ülkemizde sigorta prodüksiyonu en fazla beş bankanın net kârını nasıl etkilediğinin tespiti hedeflenmiştir. Bu şekilde bulunan dirençli panel olasılık sonuçlarına göre diğer etkenleri sabitken, kaskonun prim üretimindeki %1'lik artışın bankaların karını %0,65 seviyesinde yükselttiği, hayat prim üretiminde %1'lik bir artışın ise bankaların karını %0,53 seviyesinde arttıracak sonucuna ulaşılmıştır.

Literatür incelediğinde; tekâfül sistemi, katılım sigorta teminat yapısı, hukuki ve sosyal yapısı, işleyişi ve banka sigortacılığı üzerine çalışmalara rastlanılmıştır. Türkiye'de katılım sigorta şirketlerinin branşsal banka prim üretimlerinin teknik karlılığa etkisi üzerine bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

3. UYGULAMA

3.1. Uygulamanın Amacı, Veri Seti ve Hipotezler

Çalışmada Türkiye'de faaliyet gösteren katılım sigorta şirketlerinin teknik kar/zararlarını etkileyen banka kaynaklı sigorta primleri değerlendirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda Türk katılım sigorta şirketlerinin teknik kar veya zararlarının en çok hangi prim üretiminden etkilendiklerinin ortaya konması amaçlanmıştır. Araştırmada Türk katılım sigorta şirketlerinin 2013: Q4 – 2024: Q2 dönemlerine ait verileri değerlendirilmiştir. Söz konusu veriler Türkiye Sigortalar Birliği internet sitesinden sağlanmış ve dönem seçimi tüm zamanlarda eksiksiz verilerine ulaşılabilme ölçütü göz önüne alınmıştır. Çalışmada kullanılan bağımlı ve bağımsız değişkenler ile değişkenler için kullanılan kısaltmalar Tablo 2'de sunulmuştur

Tablo 2. Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler ile Değişken Kısaltmaları

Değişkenler		Kısaltmalar
Bağımlı Değişken	Katılım Sigorta Şirketleri Teknik Kar/Zarar	TKZ
Bağımsız Değişken	Katılım Sigorta Şirketleri Kasko Prim Üretimi	SKPU
Bağımsız Değişken	Katılım Sigorta Şirketleri Yangın Prim Üretimi	SYPU
Bağımsız Değişken	Katılım Sigorta Şirketleri Sağlık Prim Üretimi	SSPU
Bağımsız Değişken	Katılım Sigorta Şirketleri Hayat Prim Üretimi	SHPU
Bağımsız Değişken	Katılım Sigorta Şirketleri Ferdi Kaza Prim Üretimi	SFKPU
Bağımsız Değişken	Katılım Sigorta Şirketleri Diğer Prim Üretimi	SDPU

Tablo 1 incelendiğinde, modelde bir bağımlı değişken olarak Teknik Kar/Zarar ile altı adet prim üretimlerinin sınıflandırıldığı bağımsız değişken görülmektedir. Model değişkenlere ait veriler tutarsal olarak analize tabi tutulmuştur. Araştırmada bir bağımlı ve birden fazla bağımsız değişkenin olduğu görülmektedir. Bu açıdan bağımlı değişkenin bağımsız değişkenler tarafından ne ölçüde açıklandığı ile bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisinin gözlemlenmesinde kullanılan Çoklu Regresyon Analizi kullanılacaktır. Model yöntemine geçilmeden önce araştırmanın hipotezlerine yer verilmiş ve araştırmanın hipotezleri aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

H_{0a}: Katılım Sigorta Şirketlerinin Teknik Kar/Zararı Kasko Prim Üretiminden etkilenmez.

H_{0b}: Katılım Sigorta Şirketleri Teknik Kar/Zararı Yangın Prim Üretiminden etkilenmez.

H_{0c}: Katılım Sigorta Şirketleri Teknik Kar/Zararı Sağlık Prim Üretiminden etkilenmez.

H_{0d}: Katılım Sigorta Şirketleri Teknik Kar/Zararı Hayat Prim Üretiminden etkilenmez.

H_{0e}: Katılım Sigorta Şirketleri Teknik Kar/Zararı Ferdi Kaza Prim Üretiminden etkilenmez.

H_{0f}: Katılım Sigorta Şirketleri Teknik Kar/Zararı Diğer Prim Üretiminden etkilenmez.

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada bir bağımlı ve birden fazla bağımsız değişken olması dolayısıyla “Çoklu Regresyon Analizi” yöntemi uygulanmıştır. Çoklu Regresyon analizi yöntemi uygulanmadan önce değişkenlerin durağanlığı test edilmiştir. Değişkenlerin durağanlığının tespiti için yapısal kırılmasız ve yatay kesit bağımlılığının olmadığı durumlarda kullanılan birinci nesil birim kök testlerden olan Augmented Dickey Fuller (ADF) ve Phillips Perron (PP) uygulanmıştır. Araştırmada tek bir yatay kesit değişkeni olduğundan dolayı yatay kesit bağımlılığı test edilmemiş ve değişkenlerin durağanlığının test edilmesinin ardından durağan olmadığı tespit edilen değişkenlerin farkları alınarak regresyon analizine tabi tutulmuşlardır. Çoklu regresyon analizinden elde edilen bulguların anlamlı sonuçlar verebilmesi için regresyon analizinin varsayımlarının sağlanması gerekmektedir. Araştırmada aynı zamanda model çalıştırıldıktan sonra hataların normal dağılıma özelliği göstermesi ve eş varyanslı olması, otokorelasyon sorununun olmaması ve değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlantı sorunlarının olmaması varsayımları test edilmiş ve varsayımların tümünün sağlanmasının ardından modelden elde edilen sonuçlar değerlendirilmiştir.

3.3. Araştırmanın Verileri

Çalışmada bir bağımlı değişken olarak katılım sigorta sektörünün teknik kar/zararları ile altı adet bağımsız değişken kullanılmıştır. Modelde kullanılan değişkenlere ait tanımlayıcı istatistik değerleri ile değişkenlerin zaman içerisindeki değişimlerini gösteren grafikler bu başlık altında incelenmiştir.

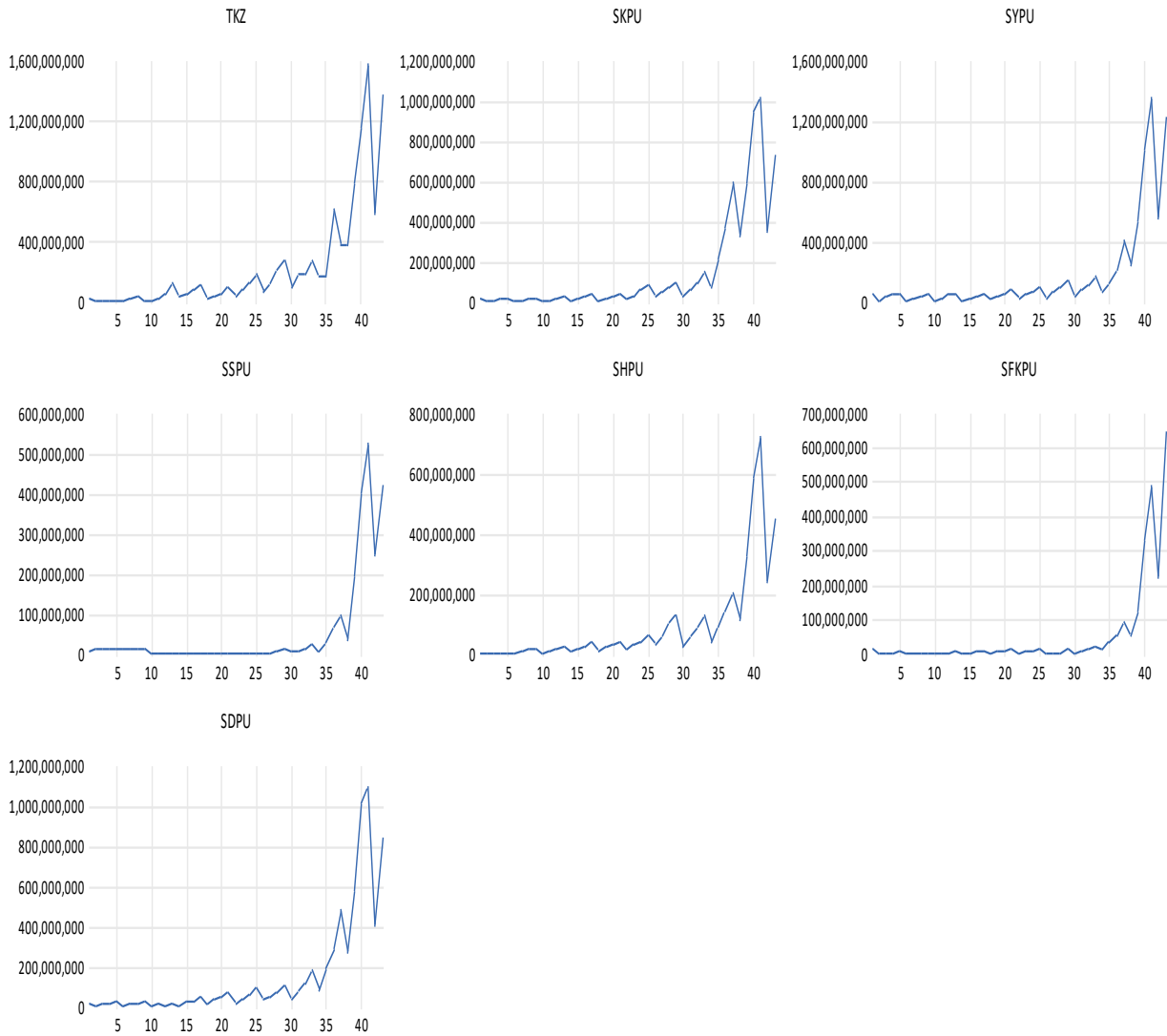
Tablo 3. Değişkenlerin Tanımlayıcı İstatistikleri

Değişkenler	Ortalama	Ortanca	Maksimum	Minimum	Standart Sapma	Gözlem
TKZ	222,005,682	83,066,220	1,579,508,704	-53,152,809	1,223,444,179	43
SKPU	148,192,206	26,609,980	1,018,549,725	3,647,019	3,130,391,254	43
SYPU	174,963,052	55,465,528	1,355,087,861	12,397,320	121,197,955	43
SSPU	52,346,071	9,771,112	525,465,547	6,533	156,142,424	43
SHPU	93,858,288	31,346,658	721,561,067	50,283	1,325,321,311	43
SFKPU	54,275,111	8,509,163	652,715,597	749,118	2,658,692,592	43
SDPU	154,165,113	38,654,616	1,091,775,803	4,214,153	3,683,386,505	43

Araştırmanın değişkenleri değerlendirildiğinde TKZ (teknik kar/zarar) değişkeninin ortalama değerinin tutarsal bazda 222 milyon civarında olduğu ve bazı dönemlerde zarar edildiği görülmüştür. Her dönem içerisinde ise en yüksek karlılık değerinin 1.5 milyar TL olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Katılım sigorta

şirketlerinin sigorta yangın prim üretim (SYPU) değerinin ise ortalama açısından yüksek bir tutara sahip olduğu bulgusuna ulaşılmış ve yıllar içerisinde en yüksek tutarın ise yaklaşık 1.4 milyar TL olduğu görülmüştür. SYPU değişkenini takiben aynı önemler için ortalama açısından yüksek prim tutarına sahip olan diğer değişkenin ise ortalama yaklaşık 148 milyon TL ile SKPU (sigorta kasko prim üretimi) değişkeni olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Sigorta hayat prim üretimi değerinin ortalamasının (SHPU) yaklaşık 94 milyon TL civarında olduğu ve analize tabi olan dönemde en yüksek prim üretimi tutarının yaklaşık 721 milyon TL ve en düşük tutarın ise 50 bin olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmada Toplam prim üretimi ve analize tabi tutulan prim üretim değişkenleri dışında kalan diğer prim üretimi (SDPU) değişkeninin tutarsal değerinin de ortalama açısından oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Aynı zamanda değişkenin dönemsel bazda oldukça yüksek bir standart sapmaya sahip olduğu görülürken değişkenin tutarsal değerlerinin yıllar içerisinde değişkenliğinin de yüksek olduğu sonucuna varılabilmiştir.

Şekil 1. Değişkenlerin Yıllar Bazında Tutarsal Değerlerinin Grafikselsel Değişimi

4. BULGULAR

Araştırmada daha önce de bahsedildiği gibi öncelikle değişkenlerin durağanlıkları test edilmiş ve bu amaçla birinci nesil yapısal kırılmasız testlerden olan ADF ve PP testleri yapılmıştır. Ardından değişkenlerin birinci düzey farkları alınmış ve Ewievs 12 paket programı ile Çoklu Regresyon Analizi uygulanmıştır.

4.1. Birim Kök Testleri

Çalışmada ADF ve PP birim kök testleri uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. ADF ve PP Birim Kök Test Sonuçları

Değişkenler		ADF		PP	
		t değeri	Olasılık	t değeri	Olasılık
TKZ	Seviyede	1.0509	0.9998	-2.6046	0.2804
	1. Farkta	-9.6518	0.0000**	-24.0234	0.0000**
SKPU	Seviyede	0.9634	0.9998	-2.7345	0.2288
	1. Farkta	-4.9494	0.0017**	-20.2620	0.0000*
SYPU	Seviyede	1.2894	0.9999	-1.3357	0.8649
	1. Farkta	-9.2072	0.0000**	-11.3900	0.0000**
SSPU	Seviyede	2.9139	0.9998	-1.0800	0.9205
	1. Farkta	-7.3320	0.0000**	-13.6813	0.0000**
SHPU	Seviyede	-0.3607	0.5475	-2.9110	0.1695
	1. Farkta	-11.9551	0.0000**	-16.9837	0.0000**
SFKPU	Seviyede	2.7760	0.9981	0.6213	0.9993
	1. Farkta	-8.8845	0.0000**	-9.8899	0.0000**
SDPU	Seviyede	-2.8764	0.1811	-2.5392	0.3088
	1. Farkta	-8.8265	0.0000**	-18.5562	0.0000**

*Sabit ve Trendli model, * %5 anlam düzeyinde anlamlı, ** %5 ve %1 anlam düzeyinde anlamlı

Tablo 4 incelendiğinde değişkenlerin hem ADF hem de PP testlerine göre seviyede durağan olmadığı ancak birinci farkları alındığında tüm değişkenlerin durağan olduğu görülmüştür. Bu açıdan regresyon analizi uygulanırken tüm değişkenlerin birinci farkları alınmıştır.

4.2. Çoklu Regresyon Analizi

Araştırmada ilişkilerin ve bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni açıklama ile etki düzeylerinin görülmesi amacıyla Regresyon analizi uygulanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken: TKZ				
Örneklem: 2013: Q4-2024: Q2				
Değişkenler	Katsayı	Standart Hata	T değeri	Olasılık
Sabit	32572	15142	2.151	0.0383*
SKPU	1.370	0.490	2.791	0.0083**
SYPU	-0.605	0.613	-0.986	0.3302
SSPU	-0.573	0.531	-1.078	0.2880
SHPU	2.633	0.591	4.454	0.0001**
SFKPU	2.152	0.685	3.140	0.0034**
SDPU	-1.520	0.726	-2.092	0.0435*
R2: 0.890 ; F = 232.710 p (F)= 0.000 ; Durbin Watson= 2.053 pBreush-Pagan (LM)= 0.371; pGreen Heteroskedasticity Test=0.850; pJarque-Bera= 0.756				

*%5 anlam düzeyinde, **%1 ve %5 anlam düzeyinde anlamlılık

Araştırmada yapılan regresyon analizi sonuçlarına göre kurulan denklem (1) aşağıda gösterildiği şekilde yazılmıştır.

$$TKZ = 32572 + 1.370* SKPU + 2.633* SHPU + 2.152* SFKPU - 1.520* SDPU \dots\dots\dots (1)$$

Denklem 1'e göre Katılım Sigorta işletmelerinin analize tabi tutulan dönemler için Teknik Kar/Zararlarının; SKPU, SHPU, SFKPU ve SDPU değişkenleri ile açıklanabildiği görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre

TKZ değişkeninin en yüksek düzeyde SHPU değişkeninden etkilendiği ve bunu takiben sırasıyla SFKPU, SDPU, SKPU ve değişkenlerinin etkilendiği görülmektedir. Değişkenler içerisinde Katılım sigorta şirketlerinin Teknik Kar/Zarar durumlarının Sigorta diğer prim üretimlerinden (SDPU) negatif şekilde etkilendiği görülürken diğer değişkenlerin Teknik Kar/Zarar durumunu pozitif yönde etkilemektedir. Aynı zamanda elde edilen bulgulara göre TKZ değişkeninin %5 anlam düzeyinde SYPU ve SSPU değişkenlerinden etkilenmediği sonucuna da varılmıştır. Katsayıları anlamlı olan değişkenlerin katılım sigorta şirketlerinin kar/zarar tutarlarını %89 oranında açıkladığı, açıklanamayan ufak bir kısmın ise modele dâhil edilmeyen diğer değişkenlerden kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

Modelden elde edilen sonuçların yanıltıcı olmaması amacıyla regresyon analizinin varsayımları da test edilmiştir. Normallik varsayım için Jarque-Bera testi yapılmış ve hataların %5 anlam düzeyinde normal dağılımdan geldiği bulgusuna ulaşılmıştır ($0.756 > 0.05$). Aynı zamanda hataların eş varyanslı olma varsayımı testi sonucunda yine %5 anlam düzeyinde hataların eş varyanslı olduğu görülmüştür ($0.850 > 0.05$). Son olarak durağanlık testi sonucuna göre de hataların otokorelasyona sahip olmadığı da görülmüş ($0.371 > 0.05$) ve modelin tüm varsayımları sağlanmıştır.

Son olarak modelin bir bütün olarak anlamlılığı da sınanmış ve F testi sonucuna göre modelin %5 anlam düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür ($0.000 < 0.05$). Sonuç olarak H_0a , H_0d , H_0e ve H_0f hipotezleri reddedilmiş ve TKZ değişkeninin SKPU, SHPU, SFKPU ve SDPU değişkenleri ile ilişkili olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Katılım sigortacılığı, yardımlaşma sandığı sistemi ile toplanan fonların katılımcıların zarar görmesi durumunda oluşan bu hasarın toplanan fonlardan karşılanmasıdır. Bu sebep ile konvansiyonel sigortacılık sisteminde havuzun kar etmesi asıl amaç iken, katılım sigortacılığı karşılıklı yardımlaşmayı hedeflemektedir. Ülkemizde faizsiz finans kuruluşları ile başlayan sistem 2005 yılında katılım bankacılığı modeline dönüşmüştür. Katılım bankalarının bankacılık sektörü içerisindeki yeri ve zaman içerisindeki gelişimi ise faizsiz sigortacılık sisteminin önünü açmış ve katılım sigortacılığı yönetmeliği 2017 yılında yürürlüğe girmiştir. 2023 yılı sonu itibarı ile ülkemizde 4'ü hayat, 19'u hayat emeklilik ve 47'si hayat dışı olmak üzere toplam 70 sigorta şirketi bulunmaktadır. 2014 yılında 1 katılım sigorta şirketi sayısı 2023 sonu itibarı ile 7'ye yükselmiştir. 2014- 2023 yılları arası toplam sigorta prim üretimi 19 kat büyürken katılım sigortalılığı toplam prim üretiminin yaklaşık 64 kat arttığı gözlenmiştir. Katılım sigortacılığının toplam sigorta prim üretimindeki payı 2014 yılında %1,5 ilen 2023 yılında yaklaşık %5'e yükselmiştir. Bu gelişimin önemli parçalarından biri olarak bankacılık sistemi içinde katılım bankalarının sayısının artması ve son yıllarda kamu katılım bankalarının sisteme girmiş olması da etken bir faktör olarak değerlendirilebilir.

Ülkemizde sigorta şirketleri toplam prim üretiminin yaklaşık %25'i banka şubeleri kaynaklıdır. 2020 yılında başlayan pandemi dönemi ve uygulanan ekonomik politikalar sebebi ile verilen kredilere bağlı olarak %20'ler seviyesine gerilemiştir. Bankacılık sektöründe artık kâr etmek yalnızca verilen kredi kaynaklı değil, beraberinde diğer banka faaliyetleri yolu ile kazanılan komisyon gelirlerinden oluşmaktadır. Katılım sigorta şirketlerinin toplam prim üretiminde katılım bankalarının payı 2013-2024 dönemi ortalama yaklaşık %17 civarındadır. En yüksek yıl 2013 %26 iken en düşük yıl 2016 %10'dur.

Çalışmada Türkiye'de faaliyette bulunan katılım sigorta şirketlerinin teknik kar/zararlarını etkileyen sigorta primleri değerlendirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda Türk katılım sigorta şirketlerinin teknik kar veya zararlarının en çok hangi branş prim üretiminden etkilendiklerinin ortaya konması amaçlanmıştır. Araştırmada Türk katılım sigorta şirketlerinin 2013: Q4 – 2024: Q2 dönemlerine ait verileri değerlendirilmiştir. Bağımlı değişken olarak Teknik Kar/Zarar ile yangın, kasko, sağlık, hayat, ferdi kaza ve diğer prim üretimlerinin sınıflandırıldığı bağımsız değişkenler seçilmiştir.

Araştırmanın değişkenleri değerlendirildiğinde elde edilen bulgulara göre “Teknik Kar-Zarar” değişkeninin en yüksek düzeyde “Hayat Prim” değişkeninden etkilendiği ve bunu takiben sırasıyla ferdi kaza, diğer ve kasko

prim değişkenlerinin etkilediği görülmektedir. Aynı zamanda elde edilen bulgulara göre “Teknik Kar-Zarar” değişkeninin yangın ve sağlık prim değişkenlerinden etkilenmediği sonucuna da varılmıştır. Sonuç olarak H0a, H0d, H0e ve H0f hipotezleri reddedilmiş ve “Teknik Kar-Zarar” değişkeninin kasko, hayat, ferdi kaza ve diğer primler değişkenleri ile ilişkili olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Banka kaynaklı prim üretimlerinde en yüksek pay yangın branşından en düşük pay ise sağlık branşından gelmektedir. Sigorta şirketleri açısından her iki branşta teknik karlılık açısından önemlidir. Ancak banka müşterileri tarafından az kullanılan poliçelerdir. Hasar prim dengesine ve dolayısı ile teknik karlılığa etkisi yüksek olan sigorta branşları kasko, yangın, trafik (diğer) ve krediye bağlı vefat halinde devreye giren hayat ve ferdi kaza poliçeleridir. Bulgulardaki sonuçların sigorta şirketleri açısından teknik karlılığı yüksek veya zarar olasılığı bulunan sigorta branşlarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Katılım sigortacılığı, faizsiz finans prensiplerine dayanan, dayanışma ve yardımlaşma esaslarını esas alan alternatif bir sigorta modelidir. Bu sistemin önemi hem ekonomik hem de toplumsal yönleriyle değerlendirildiğinde daha net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Literatür incelendiğinde; tekâfül sistemi, katılım sigorta teminat yapısı, hukuki ve sosyal yapısı, işleyişi ve banka sigortacılığı üzerine çalışmalara rastlanılmıştır. Türkiye’de katılım sigorta şirketlerinin branş banka prim üretimlerinin teknik karlılığa etkisi üzerine benzer bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu doğrultuda çalışma ilgili araştırmalara örnek olması bakımından da önem arz etmekte olup; yeni araştırmalar için başlangıç olabilecek ve katılım sigortacılığı literatürünün gelişmesine destek sağlayabilecektir. Gelecek dönemlerde, teknik kârlılık odaklı yaklaşımların yanı sıra, sigortalılara yönelik hizmet kalitesini artırmaya ve müşteri memnuniyetini sağlamaya yönelik kriterler de ön plana çıkabilecek; bu doğrultuda çeşitli stratejik çalışmaların hayata geçirilmesi mümkün olacaktır.

ETİK BEYAN VE KATKI ORANLARI/ETHICAL DECLARATION AND CONTRIBUTION RATES

Yazar Katkı Oranları / Author Contribution Rates	Yazarlar eşit şekilde katkı sunmuştur.	The authors contributed equally.
Çıkar Çatışması / Conflicts of Interest	☒ Çıkar çatışması beyan edilmemiştir. ☐ Diğer (belirtiniz):	☒ No conflict of interest declared. ☐ Other (please specify):
Etik Kurul İzni / Ethics Committee Approval	☒ Etik kurul izni gerektirmemektedir. ☐ Etik kurul kararı:/...../..... tarihli ve/..... nolu.	☒ This study does not require ethics committee approval. ☐ Ethics committee approval was obtained (Decision dated/...../....., No.).
Teşekkür / Acknowledgements		

KAYNAKÇA

- Altıntaş, K. M. (2016). “Katılım Bankacılığı Çerçevesinde Alternatif Bir Sigorta Sistemi: Tekafül Sigorta Sisteminin Türkiye’de Uygulanabilirliği”, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2), 115-142. <https://doi.org/10.11616/basbed.vi.455247>
- Bağcı, H. (2013). “Ticari bankalar ile katılım bankalarının kârlılık performanslarının topsis yöntemi ile karşılaştırılması” (Master's thesis, Dokuz Eylül Üniversitesi (Turkey)).
- Baker, T. (2002). Risk, Insurance, And The Social Construction Of Responsibility (pp. 33-51). University of Chicago Press.
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu. (t.y.). *Katılım bankaları listesi*. <https://www.bddk.org.tr/Kurulus/Liste/77> (Erişim tarihi: 04.04.2025)
- Başoğlu, B. (2020). “Türkiye’de Sigorta Sektörüne Katkıları Açısından Katılım Sigortacılığı Prim Üretimi Analizi”, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2), 1043-1062.
- Baştürk, F. H., Çakmak, D. Ve Demirtaş, B. (2017). Sigortacılığa Giriş. Ankara: Bankacılık Akademisi Yayınları.
- Cheikh, B. (2013). “Abstract to Islamic Insurance (takafül)”, *Assurances Et Gestion Des Risques*, 81(3-4), 291-304.
- Dilek, İ. (2019). “Türkiye’de Tekafül (Katılım Sigortacılığı) ve Uygulanabilirliği Üzerine Bir Değerlendirme”, *Bankacılık ve Sigortacılık Araştırmaları Dergisi*, (13), 44-57.
- Ersoy, B. ve Meral, H. “Türkiye’de Katılım Sigortacılığı: Geleneksel Sigortacılıkla Karşılaştırmalı Bir Analiz”. *İzmir İktisat Dergisi*, 39(1), 180-199.
- Erşan, G. G. ve Şenel, S. A. (2024). “Sigorta Sektöründe Dijital Dönüşümün Sigorta Acenteleri Üzerindeki Etkisi”. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 7(1), 58-72.
- Ewold, F. (1991). “Insurance and Risk”, *The Foucault Effect: Studies in Governmentality*, 197210, s. 201-202.
- Kartal, M. T., ve Çetin, A. (2019). “Katılım bankacılığında mevduat sigortacılığı: Türkiye’de faizsiz katılım fonu sigortacılığı üzerine kapsamlı bir inceleme ve model önerisi”, *İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi* (İEFĐ), 5(1), 1-38.
- Laçınbala, Y., & Ünsal, H. (2019). Katılım sigortacılığında (tekafülde) pencere sisteminin değerlendirilmesi. *Sosyoekonomi*, 27(42), 181-202.
- Odierno, H.S. (2006), Takafül Windows: An Initial Stepping Stone to Bigger Islamic Insurance Market, *MIR Technical & Shariah Issues*
- Özcan, H., Çelik, A. ve Timuray, T. (2024). “Prim Üretimi Yüksek Bankalarda Bankasürans ve Karlılık İlişkisinin Analizi: Türkiye Örneği”. *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi*, 17(2), 153-164. <https://doi.org/10.46520/bddkdergisi.1472205>
- Sözen, M. ve Meral, H. (2024). “Türk Katılım Sigorta Sektöründe Müşteri Memnuniyetini ve Sadakatini Etkileyen Faktörler”, *Öneri Dergisi*, 19(62), 146-165.
- Sümer, G. ve Onan, F. (2015). “Dünyada Faizsiz Bankacılığın Doğuşu, Türkiye’deki Katılım Bankacılığının Gelişme Süreci ve Konvansiyonel Bankacılıktan Farkları”, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(3), 296-308.
- Sürer, T. T., ve Catıkkaş, O. (2023). “Katılım Sigortacılığı Şirketlerinin 2019-2021 Yılları Arasında Veri Zarflama Analizi ile Etkinliklerinin Ölçülmesi”, *Journal of Banking and Financial Research*, 10(2), 123-142.

Türkiye Katılım Bankaları Birliği. (t.y.). *Veripetegi verileri*.

<https://tkbb.org.tr/veripetegi-detay/2> (Erişim tarihi: 04.04.2025)

Türkiye Sigorta Birliği. (2023). *Katılım sigortacılığı 2023 raporu*.

https://www.tsb.org.tr/content/Broadcasts/TSB_KATILIM_TR23_1510.pdf (Erişim tarihi: 04.04.2025)

Umut, M. (2020), “Sigortacılar Açısından Bir Pazarlama Aracısı Olarak Bankaların Rolü: Bankasürans”, *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 16(1), 115-129.

Uralcan, (2005), *Bireysel Emeklilik Sistemi ve Altyapısı*, Beta Yayınları, İstanbul.

Uygun, D. (2018), *Sigortacılık: Özel Sigorta ve Sosyal Sigorta*, Umut Dağıtım Yayınları, İstanbul.

Yıldırım, İ. (2014). “Tekafül (İslami) Sigortacılık Sisteminin Dünyadaki Gelişimi ve Türkiye’de Uygulanabilirliği”. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 49-58.

Zerka, M.A. & A.M. Neccar (2011), *İslam Düşüncesinde Ekonomi, Banka ve Sigorta*, (Çeviren: H.Karaman), İz Yayıncılık, 3. Baskı, İstanbul.